

ELŐTERJESZTÉS

Az Országos Bírói Tanács részére

A bírósági vezetők és a bírók, illetőleg igazságügyi alkalmazottak között felmerült összeférhetetlenség alóli felmentés szempontjairól szóló 22/2012. (V.21.) OBTHatározat felülvizsgálatáról és módosításáról

❖ Alapvetések:

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.)103.§ (3) bekezdésének h) pontja értelmében **az Országos Bírói Tanács** (továbbiakban: OBTH) a személyzeti területen „**felmentést adhat a bírósági vezető és a vezetése alatt álló szervezeti egységben bíráskodó hozzátartozója közötti összeférhetetlenség esetében.**”

Az OBTH a bírósági vezetők és a bírók, illetőleg igazságügyi alkalmazottak között felmerült összeférhetetlenség alóli felmentés szempontjairól szóló 22/2012. (V.21.) OBTHatározatban az összeférhetetlenség alóli felmentés iránti kérelmek elbírálása során irányadó általános, elvi jellegű szempontrendszer határozott meg. (**I.sz. melléklet**)

Az **51/2019. (XI. 06.) OBTHatározattal** az OBTH **bizottságot hozott létre** ezen határozat felülvizsgálatára. A bizottság elnökévé Dr. Gaidner Bálint, tagjaivá Dr. Hilbert Edit és Dr. Csontos Katalin OBTH tagokat választotta. A bizottság megbízatását 2020. március 31. napjáig terjedő időre határozta meg, majd azt a 38/2020. (III.18.) OBTHatározattal 2020. december 31. napjáig meghosszabbította.

A bizottság **feladatát** az alábbiakban határozta meg:

- a 22/2012. (V.21.) OBTHatározat **jogszabályi környezettel** való **összevetése**, a határozatban foglalt **szempontrendszer elemzése** az OBTH együttalkalmazási tilalom alóli felmentés tárgyában hozott **határozatainak kigyűjtése, elemzése**,
- az OBTH, az ítélőtáblák és a törvényszékek e körben tett **észrevételeinek, javaslatainak feldolgozása**,
- amennyiben szükséges, **módosító javaslatok megfogalmazása**.

❖ Jogszabályi környezet

- **2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról (Bjt.)**

41. § A bírósági vezetők hozzátartozója a bírósági vezető által vezetett bíróságon vagy bírósági szervezeti egységben bíróként nem működhet. E § alkalmazásában bírósági vezetőnek minősül a Kúria elnöke is.

42. § (1) A bíró köteles haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel.

(2) Az érintett bírák legkésőbb az összeférhetlenségi ok keletkezésétől számított 30 napon belül kötelesek közös megállapodással kezdeményezni az összeférhetlenségi ok megszüntetését, ennek elmaradása esetén a 41. §-ban meghatározott bírósági vezetőt a kinevező 30 napon belül vezetői tisztségéből felmenti.

(3) A 41. §-ban szabályozott összeférhetlenségi esetben felmentést az OBT adhat. Az összeférhetlenség feloldásának kivételes módja az együttalkalmazási tilalom alóli felmentés. A felmentésre akkor kerülhet sor, ha az összes körülményre figyelemmel megállapítható, hogy az adott vezetői állás betöltése más módon nem lehetséges. A döntés mérlegelésénél a meghatározó szempont a szolgálati érdek.

99. § (1) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a bírák tekintetében a munkáltatói jogkört

- a) a kinevezési jogkörébe tartozó vezetők esetében az OBH elnöke,
- b) a kúriai bíró esetében a Kúria elnöke,
- c) az ítélőtáblai bíró esetében az ítélőtábla elnöke,
- d) a törvényszéki valamint a járásbírói bíró esetében a törvényszék elnöke gyakorolja.

(2) A munkáltatói jogkör gyakorlását törvényben külön nem nevesített esetekben

- a) az OBH elnöke a bíró helyettesére,
- b) a törvényszék elnöke a járásbírói bírók tekintetében a járásbíró elnökére - a bíró értékelésének elrendelése kivételével - írásban átruházhatja.

232. § Az OBT e törvény hatályba lépésétől számított 1 éven belül felülvizsgálja az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény 24. § (5) bekezdése alapján az együttalkalmazási tilalom alól adott felmentéseket.

➤ **1997. évi LXVIII. törvény az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról (Iasz.)**

36. § (1) Az igazságügyi alkalmazott nem tölthet be olyan munkakört, amelyben a hozzátartozójával irányítási, ellenőrzési vagy elszámolási kapcsolatba kerülne.

37. § (1) Az igazságügyi alkalmazott a munkáltatónak köteles haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel, illetve összeférhetlenségi helyzetbe került.

(2) Az összeférhetlenségi helyzet bejelentése vagy hivatalból történő megállapítása esetén a munkáltató az igazságügyi alkalmazottat 30 napos határidővel felszólítja az összeférhetlenség megszüntetésére.

(3) Ha az összeférhetetlenség a 36. § (1) bekezdésében meghatározott okból keletkezik, vagy keletkezne,

a) a tilalom alól, amennyiben az egyik érintett bíró, úgy a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben, egyéb esetekben pedig az e törvényben meghatározott munkáltató kivételes esetben felmentést adhat,

b) az összeférhetetlenséggel érintettek megegyezése hiányában a munkáltató dönti el, hogy melyik igazságügyi alkalmazott szolgálati viszonyát kell megszüntetni.

➤ **2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bszi.)**

16. § (1) Magyarországon az igazságszolgáltatást a következő bíróságok gyakorolják:

a) a Kúria,

b) az ítélőtábla,

c) a törvényszék,

d) a járásbíróság és a kerületi bíróság (a továbbiakban együtt: járásbíróság).

(2) A bíróságok - a járásbíróság kivételével - gazdasági szervezettel rendelkeznek.

18. § (1) A járásbíróság első fokon jár el.

(2) A járásbíróságot az elnök vezeti. A törvénykezési hely belső működésének, valamint a járásbíróság és törvénykezési helye közötti feladatok megosztásának szabályait az érintett törvényszék szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

(3) A járásbíróság nem jogi személy, azonban az elnöke az államháztartási gazdálkodási szabályok szerint kötelezettségeket vállalhat a törvényszék belső szabályzatában meghatározott módon.

(4) A járásbíróságon meghatározott jellegű ügyek intézésére csoportok létesíthetők.

(5) Törvényben meghatározott járásbíróság szervezeti egységeként a járásbíróság székhelyén kívüli, de a járásbíróság illetékességi területéhez tartozó járási székhelyen létesített törvénykezési hely működik. A törvénykezési helyen legalább heti egy napon polgári és gazdasági ügyekben tárgyalás, illetve személyes meghallgatás megtartására kerülhet sor, valamint büntető és szabálysértési ügyekben akkor, ha annak az OBH elnöke szabályzatában meghatározott egyéb tárgyi feltételei fennállnak. A törvénykezési helyet az érintett törvényszék elnöke által kijelölt bíró vagy igazságügyi alkalmazott csoportvezetőként vezeti. Igazságügyi alkalmazott csoportvezető-helyettes az OBH elnöke által kijelölt törvénykezési helyen működik. A törvénykezési helyre - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a csoportra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

21. § (1) A törvényszék - törvényben meghatározott ügyekben - első fokon jár el, és másodfokon elbírálja a járásbíróságok határozatai elleni fellebbezéseket.

(2) A törvényszéket az elnök vezeti.

(3) A törvényszék jogi személy.

(4) A törvényszéken tanácsok, csoportok és büntető, polgári, gazdasági, valamint munkaügyi kollégiumok működnek. A Fővárosi Törvényszéken, a Budapest Környéki Törvényszéken, a Debreceni Törvényszéken, a Győri Törvényszéken, a Miskolci Törvényszéken, a Pécsi Törvényszéken, a Szegedi Törvényszéken és a Veszprémi Törvényszéken közigazgatási kollégium is működik. A közigazgatási kollégium kivételével a kollégiumok összevontan is működhetnek.

22. § (1) Az ítélőtábla elbírálja - törvényben meghatározott ügyekben - a járásbíróság és a törvényszék határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot, továbbá eljár a hatáskörébe utalt egyéb ügyekben.

(2) Az ítélőtáblát az elnök vezeti.

(3) Az ítélőtábla jogi személy.

(4) Az ítélőtáblán tanácsok, büntető, polgári, valamint munkaügyi kollégiumok működnek.

23. § (1) A legfőbb bírói szerv a Kúria.

(2) A Kúriát az elnök vezeti.

(3) A Kúria jogi személy.

24. § (2) A Kúrián ítélkező, jogegységi, önkormányzati, valamint jogegységi panaszt elbíráló tanács (a továbbiakban: jogegységi panasz tanács), büntető, polgári, valamint közigazgatási kollégiumok, továbbá bírósági joggyakorlat-elemző csoportok működnek. A Kúrián szakági rész-kollégiumok létesíthetők.

103. § (3) Az OBT a személyzeti területen

h) felmentést adhat a bírósági vezető és a vezetése alatt álló szervezeti egységben bíráskodó hozzátartozója közötti összeférhetlenség esetében,

118. § (1) Bírósági vezető:

- a) az ítélőtábla, a törvényszék, valamint a járásbíróság elnöke (a továbbiakban együtt: a bíróság elnöke),
- b) a Kúria, az ítélőtábla, a törvényszék, valamint a járásbíróság elnökhelyettese (a továbbiakban együtt: elnökhelyettes),
- c) a kollégiumvezető,
- d) a kollégiumvezető-helyettes,
- e) a csoportvezető,
- f) a csoportvezető-helyettes és
- g) a tanácselnök.

(1a) Az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül bírósági vezető a Kúria főtitkára és főtitkár-helyettese.

(2) A bírósági vezető feladata a bíróság, illetve a bírósági szervezeti egység vezetése.

(3) A bírósági vezető felel a bíróság, illetve a bírósági szervezeti egység jogszabályoknak, az OBH elnöke által kiadott szabályzatoknak és határozatoknak megfelelő hatékony működéséért.

(4) A Kúria főtítkára ellátja a Kúria működésével, az elnöki döntések előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos szervezési, ellenőrzési, koordinációs, valamint a szervezeti és működési szabályzat szerint hatáskörébe utalt igazgatási, továbbá a 117. § (3) bekezdésében meghatározott feladatokat.

(5) A Kúria főtítkár-helyettese a Kúria főtítkárát akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a Kúria szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

119. § A bíróság elnöke

- a) a költségvetési keretek között gondoskodik a bíróság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről,
- b) gyakorolja a törvény által hatáskörébe utalt munkáltatói jogokat,
- c) irányítja a bíróság pénzügyi, gazdasági tevékenységét,
- d) ellenőrzi az eljárási határidők megtartását,
- e) gondoskodik az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartásáról,
- f) az OBH elnöke által meghatározott alapelveknek megfelelően szervezeti és működési szabályzatot készít, meghatározza a vezetése alatt álló bíróság munkarendjét és munkatervét, jóváhagyja a kollégiumok munkatervét, továbbá ellenőrzi a betartásukat,
- g) irányítja és ellenőrzi a nála alacsonyabb beosztású bírósági vezető igazgatási tevékenységét,
- h) biztosítja a bírói testületek működési feltételeit, összehívja az összbírói értekezletet,
- i) biztosítja az érdekképviseltek jogainak gyakorlását,
- j) szervezi és ellátja a hatáskörébe utalt oktatási és továbbképzési feladatokat,
- k) évente egyszer tájékoztatja az OBH elnökét, valamint az összbírói értekezletet és a bíróság más dolgozóit
- ka) a bíróság működéséről, ügyforgalmi és gazdálkodási helyzetéről,
- kb) a bíróság hatékony és időszerű működtetése érdekében a következő naptári évre kitűzött célokról és azok megvalósítását szolgáló igazgatási intézkedésekről,
- kc) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról,
- kd) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- l) felelős a bíróságok működésével kapcsolatban törvényben előírt személyes adatokat tartalmazó, valamint jogszabályokban vagy - az adatvédelmi szabályok figyelembe vételével - az OBH elnöke által elrendelt nyilvántartások vezetéséért, adatok szolgáltatásáért,
- m) felelős az OBH elnöke határozatainak határidőben történő végrehajtásáért,
- n) gondoskodik a bíróság ügyfélfogadási idejének és rendjének a központi honlapon és - amennyiben a bíróság saját honlappal rendelkezik - a bíróság honlapján történő közzétételéről, és
- o) ellátja azokat az egyéb feladatokat, amelyeket jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata a hatáskörébe utal.

120. § A törvényszék elnöke a 119. §-ban meghatározott feladatokon túl irányítja és ellenőrzi a területén működő járásbíróságok elnökeinek igazgatási tevékenységét.

121. § Az ítélőtábla elnöke a 119. §-ban meghatározott feladatokon túl

a) részt vesz az illetékességi területén működő bíróságok bírái és igazságügyi alkalmazottai képzésének koordinálásában,

b) az OBH elnökének a regionális képzési feladatokra vonatkozó határozatának megfelelően koordinálja az illetékességi területén foglalkoztatott bírák regionális képzését.

122. § A járásbíróság elnöke a 119. §-ban meghatározott feladatokat a bíróság sajátosságainak megfelelő eltérésekkel gyakorolja:

a) gazdálkodik a rendelkezésére bocsátott költségvetési kerettel, e körben utalványozási és kötelezettségvállalási joga van; a rendes működés kereteit meghaladó - a szervezeti és működési szabályzatban megállapított összeghatáron felüli - kiadásokhoz a törvényszék elnökének előzetes írásbeli engedélye szükséges,

b) bér- és létszám-gazdálkodási, továbbá általános munkáltatói jogköre csak a bírósági tisztviselőkre, írnokokra és a fizikai dolgozókra terjed ki,

c) évente beszámol a bírói karnak és a bíróság más dolgozóinak a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról, továbbá a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről.

123. § (1) Az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a Kúria elnökét akadályoztatása esetén - ide nem értve azt az esetet, ha a tisztség nincs betöltve - a Kúria elnöke által meghatározott rendben Kúria elnökhelyettesei helyettesítik. Ha a Kúria elnökének tisztsége nincs betöltve - a 115. § (4) bekezdése kivételével - a Kúria elnökét az az elnökhelyettes helyettesíti, aki a leghosszabb kúriai bírói szolgálati jogviszonnyal rendelkezik.

(3) A Kúria elnökhelyettese a (2) bekezdésben meghatározottakon túl javaslatot tesz az ügyelosztási rendre.

(4) A Kúria elnökhelyettese a kollégiumvezető feladatait is elláthatja.

124. § (1) A kollégiumvezető

a) szervezi a kollégium munkáját,

b) évente beszámol a kollégiumnak

ba) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról,

bb) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és

c) ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

(2) A kollégiumvezető-helyettes a kollégiumvezetőt akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

125. § (1) A csoportvezető

- a) szervezi a csoport munkáját,
- b) évente beszámol a csoportnak
- ba) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról,
- bb) a megelőző naptári évben a kitűzött célok, intézkedések végrehajtásáról, valamint eredményéről, és
- c) ellátja a jogszabály az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

(2) A csoportvezető-helyettes a csoportvezetőt akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

126. § A tanácselnök vezeti a tanácsot, és szervezi annak munkáját.

154. § (1) A kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelyet a kollégiumvezető vezet.

(2) A Kúria kollégiumának tagjai a Kúria bírái és az ítélőtáblák, illetve a Kúria közigazgatási kollégiuma esetén a törvényszékek azonos kollégiumának vezetői.

(3) Az ítélőtábla kollégiumának tagjai - a (4) bekezdésben foglalt kivétellel - az ítélőtábla adott ügyszakában működő bírái, valamint általuk az ítélőtábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek adott ügyszakban működő kollégiumainak a bírái közül 6 évre választott bírák, továbbá az ítélőtábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek azonos ügyszakban működő kollégiumainak vezetői.

(4) Az ítélőtábla munkaügyi kollégiumának a szakmai tevékenység tekintetében tagjai az ítélőtábla, valamint az ítélőtábla illetékességi területén működő törvényszékek munkaügyi bírónak kijelölt bírái is. A kollégium ügyrendje határozza meg a munkaügyi kollégium szakmai feladatait.

(5) A törvényszéken a kollégium tagjai, a (6) bekezdésben foglalt kivétellel a törvényszék bírái, továbbá - a közigazgatási és az önálló munkaügyi kollégium kivételével - általuk a törvényszék területén működő járásbírók bírái közül 6 évre választott bírák. A választott bíró tagokat az adott kollégium törvényszéki bíró tagjai a kollégium szakágának, illetve szakágainak megfelelő ügyszakban működő bírák közül választják.

(6) Ahol önálló munkaügyi kollégium működik, e kollégium tagjai a törvényszék munkaügyi bírónak kijelölt bírái, a törvényszék közigazgatási kollégiumának tagjai a törvényszék közigazgatási bírónak kijelölt bírái.

155. § A kollégium

- a) véleményt nyilvánít - a járásbírói állásra benyújtott pályázat kivételével - a bírói álláspályázatokról,
- b) részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében,
- c) véleményezi az ügyelosztási tervet,
- d) véleményt nyilvánít a 131. § c) pontjában meghatározott vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírói vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, és
- e) ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

❖ **Az OBT együttalkalmazási tilalom alóli felmentés tárgyában hozott határozatai**

A vizsgált témában 2012. és 2020. november 30. között **összesen 24 OBT határozat** született. **(II. sz. melléklet)** Ezek közül három határozat tekinthető **elvi** jellegűnek:

- A felülvizsgálattal érintett **22/2012. (V.21.) OBT határozat** (továbbiakban: felülvizsgált határozat),
- a **94/2012. (XI.19.) OBT határozat**, mely lényegében azonos tartalmú a felülvizsgált határozat utolsó, 6. pontjával,
- a kirendelés és az összeférhetetlenég „összefüggései” tárgyában született **38/2019. (VI.24.) OBT határozat**.

A fennmaradó 21 határozat született **egyedi ügyben**. Az egyedi ügyben hozott határozatok vizsgálata alapján az alábbi megállapítások tehetők:

- **8 esetben (38%) adott felmentést** az OBT a hozzátartozói összeférhetetlenség alól.
  - Ebből **egy** esetben – **93/2012. (XI.19.) OBT határozat** – „előzetesen” nyilvánított véleményt arról, hogy ha az OBH elnöke a véleményező testület által támogatott pályázót kinevezi, akkor a felmentést 2 évre meg fogja adni. Ez esetben tehát egy ténylegesen még be nem következett összeférhetetlenségre vonatkozó, hipotetikus döntést hozott a tanács, melynek törvényessége a Bjt. 42.§-ra figyelemmel megkérdőjelezhető.
  - A további **7** esetben az OBT kettő évre, vagy ettől alig rövidebb időre adott felmentést az összeférhetetlenség alól. (**98/2012. (XII.10.) OBT határozat, 20/2013. (III.19.) OBT határozat, 50/2013. (VII.15.) OBT határozat, 57/2016.(V.10.) OBT határozat, 82/2016. (IX.13.) OBT határozat, 93/2016. (X.11.) OBT határozat, 118/2020.(X.7.) OBT határozat**).
- **5 esetben (24%) tagadta meg a felmentést** az OBT az összeférhetetlenség alól (**97/2012. (XII.10.) OBT határozat, 42/2013. (VII.9.) OBT határozat, 13/2015. (II.10.) OBT határozat, 30/2020. (III.4.) OBT határozat, 57/2020. (IV.20.) OBT határozat**).
- **7 esetben (33%) az OBT azt állapította meg, hogy** az összeférhetetlenséggel érintett bírók valamelyikének kirendelésére figyelemmel **összeférhetetlenség a kirendelés időtartama alatt nem áll fenn.** (**126/2014. (X.14.) OBT határozat, 7/2015. (I.13.) OBT**

határozat, 12/2015. (II.10) OBt határozat, 58/2015. (VI.9.) OBt határozat, 59/2015. (VI.9.) OBt határozat, 112/2015. (XII.8.) OBt határozat, 44/2016. (IV.12.) OBt határozat)

- További 1 ügyben az OBt hasonló tartalmú döntést hozott, megállapítva, hogy az egyik érintett által gyermekgondozás céljából igénybe vett **fizetés nélküli szabadság** tartama alatt **nem áll fenn** összeférhetetlenség. **(45/2016. (IV.12.) OBt határozat)**.

Az OBt utóbb a kirendelésekkel összefüggésben kialakított korábbi gyakorlattal szakított, és a **38/2019. (VI.24.) OBt határozatban** elvi élel mondta ki, hogy a kirendelés nem alkalmas az összeférhetetlenség feloldására, mert törvényi tilalom folytán egyes **munkáltatói jogok** erre irányuló megállapodás esetén **sem delegálhatók**.

- Az OBt egyetlen esetben döntött **bírósági vezető és a bíróságon szolgálatot teljesítő igazságügyi alkalmazott (tisztviselő) közötti összeférhetetlenség** alóli felmentés megadásáról **(57/2016. (V.10.) OBt határozat)**. A döntés törvényessége kétséges, mivel az OBt-nek ilyen esetekre sem a Bjt. sem a Bszi. nem biztosít hatáskört. A tanács felmentést a Bszi. 103.§ (3) bekezdés h) pontja alapján kizárólag a bírósági vezető és a vezetése alatt álló szervezeti egységben **bíraskodó** hozzátartozója közötti összeférhetetlenség alól adhat. A bírósági vezető (bíró) és igazságügyi alkalmazott között felmerülő összeférhetetlenség feloldására az **lsz. 37.§ (3) bekezdés a) pontjában** foglaltak az **irányadók**, mely szerint az érintett bíró Bjt. szerinti munkáltatója jogosult a felmentést megadni.
- Az OBt - a felülvizsgált határozat 4. pontjával összhangban - **nem adott felmentést** az összeférhetetlenség megszüntetése alól abban az esetben, amikor **mindkét érintett bírósági vezető** volt. Megállapítható ugyanakkor az is, hogy miután az egyik érintett vezetői tisztségéről lemondott, a felmentést ugyanezen személyeknek, a korábbi megtagadó határozatot követően mindössze hat nappal, már megadta. **(42/2013. (VII.9.) és 50/2013. (VII.15.) OBt határozatok)**. További olyan eset, melyben mindkét érintett bírósági vezető volt, nem merült fel.
- Az OBt következetes gyakorlatot folytatott abban, hogy amennyiben a felmentést megadta, annak tartamát a felülvizsgált határozat 1. pontjában rögzített **két évben, vagy annál alig rövidebb időtartamban** határozta meg.
- A felmentés tartamának leteltét követő **újabb, ismételt felmentés** tárgyában a tanács mindössze egy határozatot hozott **(13/2015. (II.10.) OBt határozat)**, melyben az érintettek részére nem adott újabb, ismételt felmentést. Valószínűsíthetően ez is közrejátszhatott annak a **törvénysértő gyakorlatnak** a kialakulásában, mely szerint a későbbiek során a felmentés tartamának leteltét követően az érintettek közötti összeférhetetlenséget **kirendelések útján „oldották fel”**. Ezt támasztja alá egyrészt az, hogy ismételt felmentés tárgyában több határozat nem született, másrészt az, hogy időben jellemzően ezen határozat keltét követően születtek a kirendelés esetére az összeférhetetlenség hiányát deklaráló határozatok. Ez utóbbi határozatoknak az egyedi ügyekben hozott határozatokon belüli igen magas aránya is azt mutatja, hogy **a kirendelés vált az összeférhetetlenség feloldásának**, és lényegében az OBt által a felülvizsgált határozatban lefektetett **„kétéves szabály” megkerülésének – törvénysértő – eszközévé**.

- Az egyedi ügyekben hozott határozatok jellemzően a 2012-2013., 2015-2016. időszakokban, valamint 2020. évben születtek. 2017. és 2019. között összeférhetetlenség tárgyában, egyedi ügyben az OBT határozatot nem hozott.
- Az összeférhetetlenségi helyzetek döntően törvényszéki vezetőket, **jellemzően elnököket** érintően merültek fel.
- Valamennyi határozat **vidéki bíróságot**, illetve **szervezeti egységet** érintett:
  - **Törvényszékek:**
    - Győri Törvényszék
    - Debreceni Törvényszék
    - Kecskeméti Törvényszék
    - Miskolci Törvényszék
    - Székesfehérvári Törvényszék
    - Szekszárdi Törvényszék
    - Pécsi Törvényszék
    - Veszprémi Törvényszék
  - **Járásbíróságok:**
    - Debreceni Városi/Járásbíróság
    - Egri Járásbíróság
    - Siófoki Járásbíróság
    - Ózdi Járásbíróság.

A fővárosban és a központi régióban – OBT döntést is igénylő – összeférhetlenségi helyzet **nem** keletkezett.

❖ Az Országos Bírósági Hivatal, valamint az Ítéltáblák és Törvényszékek által megfogalmazott javaslatok és észrevételek

A bizottság megkereséssel fordult az OBH elnökéhez, valamint rajta keresztül az ítéltáblák és törvényszékek elnökeihez, hogy az együttalkalmazási tilalommal és a felülvizsgált OBT határozat alkalmazási gyakorlatával kapcsolatos tapasztalataikat, észrevételeiket, esetleges javaslataikat bocsássák rendelkezésre. (A megkeresésre érkezett válaszokat a **III.sz. melléklet** tartalmazza)

A felülvizsgált OBT határozattal és általában véve a hozzátartozói összeférhetlenség szabályozásával, annak lehetséges feloldásával kapcsolatban a megkeresett bíróságok kisebb hányada fogalmazott meg érdemi észrevételt, véleményt. Tizenhárom ítéltábla, illetve törvényszék nyilatkozott úgy, hogy területükön a probléma nem merült fel, észrevételt, javaslatot tenni ezért nem kívánnak.

A beérkezett érdemi **észrevételekből, javaslatokból** az alábbiakat szükséges **kiemelni**:

- Általánosan elmondható, hogy az összeférhetlenség és az esetleges felmentés megadása **komoly felelősséget ró az OBT-re**, mivel egyrészt a döntés hosszú távra **meghatározhat** – akár megakaszthat – **szakmai életutakat**, másrészt ugyanakkor a döntéssel **biztosítani** kell a **bírósági vezetés elfogulatlanságát**.

- Több észrevétel tartalmazta, hogy a felmentési idő **kettő évben** történő **maximalizálásának jogszabályi alapja nincs**, az nem vezethető le semmilyen törvényi előírásból, így azt **indokolt lenne mellőzni** a felülvizsgált határozatból, illetve az eset összes körülményeitől függővé tenni a felmentés időtartamát. (OBH, Debreceni Törvényszék, Győri Ítéltábla) E kérdéssel kapcsolatban ugyanakkor ellentétes álláspont is megfogalmazódott azzal, hogy ugyan bizonyos idejű felmentés indokolt lehet, azonban a felmentés tartamát – különösen elnökök érintettsége esetén – az OBT kettő évnél rövidebb időben, **egy évben** határozza meg (Miskolci és Kaposvári Törvényszék).
- A felülvizsgált határozat **1. pontjában** foglalt „*a pályázó vezetői képességei folytán különösen alkalmas az adott bírósági vezetői tisztség betöltésére*” feltétellel szemben több észrevétel fogalmazta meg kritikaként, hogy az **túlzottan szubjektív**, általános. Azt vagy **konkretizálni** kellene, vagy **mellőzni** szükséges a határozat szövegéből. (Miskolci és Balassagyarmati Törvényszék).
- A felülvizsgált határozat **3. pontjával** szemben kifogás volt, hogy az abban foglaltakkal ellentétben az együttalkalmazás szempontjából nem feltétlenül van **jelentősége** annak, hogy az a vezetői **kinevezéssel jön létre**, vagy a vezetői **kinevezést követően**, a hozzátartozó eredményes pályázata kapcsán (Debreceni Törvényszék, Győri Ítéltábla).
- A felülvizsgált határozat **4. pontjával** kapcsolatosan több észrevétel utalt arra, hogy az **túlzottan szigorú**, nem tesz különbséget az **ügyszakok** között. Nem indokolt a tilalom, ha az érintettek két különböző ügyszakban bírósági vezetők, hiszen adott esetben köztük nem is áll fenn lényegi kapcsolat, **nem állnak egymással alá-fölrendeltségi** viszonyban (OBH, Debreceni és Miskolci Törvényszék).
- **Javaslatként** fogalmazódott meg több részről, hogy célszerű lenne **definiálni** a **Bjt. 41.§ szerinti szervezeti egység fogalmát**, lényegében tehát meghatározni azt, **mely esetekben áll fenn** együttalkalmazás miatti összeférhetetlenség, és mely esetekben nem. Így pl. fennáll-e összeférhetetlenség a kollégiumvezető és a más ügyszakban bíráskodó hozzátartozója között, vagy sem (OBH, Debreceni Törvényszék). Ehhez kapcsolódóan meg kellene határozni, hogy az **alá-fölrendeltségi viszonynak**, és/vagy a **munkáltatói jogkör gyakorlásának van-e meghatározó jelentősége** a tilalom szempontjából, hiszen nem minden vezető gyakorol munkáltatói jogköröket (OBH).
- A felülvizsgált határozat **5. pontjával** szemben kritika volt, hogy **túlzottan általános**, **nem elég konkrét**, ebből következően **nem elég objektív** (Miskolci és Kaposvári Törvényszék). Ezzel **ellentétes** álláspont is megfogalmazódott ugyanakkor, hogy **célszerű inkább általános elveket**, vizsgálati szempontokat rögzíteni azért, hogy az OBT **kellő mozgástérrel** rendelkezzen az egyedi ügy összes sajátos körülményének értékelléséhez (Győri Ítéltábla). **Új szempontként** a **munkáltatói jogkör gyakorlását**, a konkrét vezetői intézkedések körét, illetőleg **vezetői pályázat** esetén az **összbírói értekezlet támogatásának mértékét** fogalmazták meg az észrevételek.
- A felülvizsgált határozat **6. pontjával** kapcsolatban több észrevétel tartalmazta azt, hogy **ismételt felmentés** megadására **ne legyen lehetőség** (Miskolci és Kaposvári Törvényszék).

- Egy észrevétel szerint nem egyértelmű, **milyen eljárás** követendő **bíró és igazságügyi alkalmazott között felmerült összeférhetlenség** esetén (A Kaposvári Törvényszék).
- Javaslatként fogalmazódott meg az együttalkalmazási tilalom **eljárásrendjének meghatározása** (OBH).
- Állásfoglalást láttak indokoltnak abban a kérdésben, hogy a **bíró tartós távolléte** esetén fennáll-e az **összeférhetlenség** (OBH).
- Egyes észrevételek a probléma **megoldását** a bíró **kirendelését** és **áthelyezését** érintő **jogszabályi** rendelkezések **módosításában** látták.
- Több észrevétel felhívta a figyelmet arra, hogy a **kisebb bíróságok** esetén célszerű lehet „**megengedőbben**” eljárni.

❖ **Összegzés, javaslatok**

A bizottság a felülvizsgált 22/2012. (V.21.) OBH határozatot a **jogszabályi környezettel**, az alkalmazása kapcsán **kialakult gyakorlattal**, továbbá a mindezekkel összefüggésben beérkezett **észrevételekkel, javaslatokkal összevetette**.

Kiemelendő mindenek előtt, hogy a **Bszi. 103.§-a nem teremt kifejezetten kötelezettséget** arra nézve, hogy az OBH az összeférhetlenség alóli **felmentés szempontjait** határozatba foglaltan, általánosságban **meghatározza**. Tekintve azonban, hogy e szempontrendszer rögzítő OBH határozat magára az OBH-re nézve állapít meg szabályokat, az elsősorban **belső szabályozónak** tekinthető, melynek közzététele ugyanakkor nagyban **elősegíti** az OBH működésének **átláthatóságát**, egyben **támpondul** szolgálhat az érintett bírák részére, **kiszámíthatóbbá** téve a szakmai életútjukat jelentősen befolyásoló problémás élethelyzetek kimenetelét.

A bizottság álláspontja szerint ezért az **összeférhetlenség alóli felmentés szempontrendszerének rögzítése** változatlanul **indokolt**, a 22/2012. (V.21.) OBH határozatot azonban a gyakorlati tapasztalatokra is figyelemmel több ponton **módosítani**, illetve **kiegészíteni** szükséges:

- A határozat **címéből mellőzni** kell az **igazságügyi alkalmazottakra** utalást. A bíró (bíróági vezető) és igazságügyi alkalmazott között keletkező összeférhetlenségre vonatkozó szabályokat az Iasz.36.§ (1) bekezdése és a 37.§ (3) bekezdés a) pontja szabályozza. Eszerint az összeférhetlenség alóli esetleges **felmentésről nem az OBH**, hanem az összeférhetlenséggel érintett bíró Bjt. szerinti munkáltatója **dönt**. Ezzel összhangban a Bszi. 103.§ (3) bekezdés h) pontja és a Bjt. 42.§ (3) bekezdése az OBH részére csupán a bíróági vezető és a vezetése alatt álló szervezeti egységben **bírászkodó** hozzátartozója közötti összeférhetlenség vonatkozásában biztosít hatásköröket.

- A továbbiakban **nem indokolt fenntartani** azt, a felülvizsgált határozat 1. és 3. pontjaiban tetten érhető **koncepciót**, mely szerint együttalkalmazás miatt összeférhetlenség **kizárólag vezetői kinevezés következtében jöhet létre**, vezetői kinevezést követően, a hozzátartozó eredményes pályázata alapján nem, illetve utóbbi esetben **felmentés nem adható**. A megkülönböztetés semmivel nem indokolható, ugyanakkor a már vezetői megbízással rendelkező bíró hozzátartozójának pályázati lehetőségeit egyoldalúan, jelentős mértékben leszűkíti. Nem számol emellett a koncepció azzal sem, hogy a már fennálló vezetői megbízás tartama alatt összeférhetetlen helyzetet **nem csupán** a hozzátartozó **bírói kinevezése**, vagy **áthelyezése** eredményezhet, de ugyanilyen eredménnyel járhatnak egyes **családjogi aktusok** is. Így jellemzően a házasságkötés. Ebből következően nem indokolt fenntartani felülvizsgált határozat **3. pontjában** foglaltakat.
- **Mellőzni** szükséges a határozatból az **1. pontban** foglalt „**a pályázó vezetői képességei** folytán különösen alkalmas az adott bírósági vezetői tisztség betöltésére” feltételt is. E körben a bizottság egyetértett azokkal az észrevételekkel, melyek szerint ezen feltétel **túlságosan általános**. Másrészt épp a felülvizsgált határozat fenti koncepciójából következik, hogy az adott személy az adott vezetői tisztséget korábban nagy valószínűség szerint **még nem töltötte be**, így kérdéses lehet, hogy a vezetői kompetenciákat az **OBT milyen objektív szempontok alapján tudná megítélni**.
- **Mellőzni** szükséges a felülvizsgált határozat **6. pontjában** foglaltakat. Az e pontban foglaltak a határozatba – meghozatalakor – indokoltan kerültek be, azonban az eltelt mintegy nyolc évre figyelemmel e rendelkezések **feleslegessé** váltak, mindezek mellett **az ismételt felmentés lehetőségének téves értelmezéséhez** vezettek. E pontban ugyanis az OBT lényegében a Bjt. 232.§-ban meghatározott kötelezettségének tett eleget, azaz mintegy általános jelleggel felülvizsgálta az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény 24. § (5) bekezdése alapján az együttalkalmazási tilalom alól adott felmentéseket. A felülvizsgált határozat szerkezetéből, és magának a 6. pontnak a megfogalmazásából következően az OBT határozatában az ismételt felmentés megadásának lehetőségét csak a korábban az OIT által a régi Bjt. szabályai alapján adott vezetői felmentések esetében látta mérlegelhetőnek. Egyéb esetben nem. Mindez azonban a határozat olyan **téves értelmezéséhez** vezetett, mely szerint a **kétéves felmentés lejárta után az ismételt felmentés valamennyi esetben mérlegelhető**.
- A bizottság egyetértett azokkal az észrevételekkel, melyek szerint rögzíteni kell azt, hogy miként értelmezendő a **Bjt. 41.§-ban** meghatározott, **a bírósági vezető által vezetett bíróság vagy szervezeti egység** kategóriája. Így általános jelleggel, elvi szinten rögzíthető, hogy **mely helyzetek ütköznek az együttalkalmazás tilalmába**, és igényelnek adott esetben döntést az OBT részéről, és mely helyzetek nem. Ezzel **elkerülhető**, hogy indokolatlanul, **olyan helyzetekben** forduljanak bírák az OBT-hez, amikor összeférhetlenség ténylegesen **nem áll fenn**. Másrészt elkerülhető az is, hogy egyes vezetői ambíciókkal és képességekkel rendelkező bírák esetlegesen vélt összeférhetlenségi helyzet miatt mondjanak le vezetői életútjukról. E körben ugyanis – az észrevételekből is lesűrhetően – jelentős **bizonytalanság** tapasztalható.

A bizottság által elfogadott álláspont szerint a **Bjt. 41.§ értelmezésekor** a **Bszi-nek** a bírósági szervezetrendszerre és a bírósági vezetőkre vonatkozó **rendelkezéseiből** kell kiindulni. A Bszi. ugyanis pontosan **meghatározza** úgy a magyar bírósági **szervezeti**

rendszer felépítését, mint a bírósági vezetők körét és azok feladatát. (Megjegyzendő utóbbi vonatkozásában, hogy a Bjt. 41.§ alapján az együttalkalmazási tilalom szempontjából a Kúria elnöke is bírósági vezetőnek minősül.) Ennek megfelelően a törvény rögzíti:

- a járásbíróságot, a törvényszéket, az ítélőtáblát, a Kúriát az elnök vezeti (Bsz. 18.§ (2), Bsz. 21.§ (2), Bsz. 22.§ (2), Bsz. 23.§ (2)),
- a kollégiumot a kollégiumvezető vezeti (Bsz. 154.§ (1)),
- a bírói tanácsot a tanácselnök vezeti (Bsz. 126.§).

Ehhez igazodnak a fenti vezetőknek a Bsz. 118.§ - 126.§ paragrafusaiban meghatározott feladatai is.

A **csoport** mint szervezeti egység vonatkozásában a törvény ugyan nem nevesíti, hogy azt a **csoportvezető vezeti**, de nyilván következik mindez egyrészt az egyszerű nyelvtani értelmezésből, másrészt a Bsz.125.§ (1) bekezdés a) pontjából, mely szerint a csoportvezető szervezi a csoport munkáját.

Mindebből **következik** ugyanakkor az is, hogy az **elnök** vonatkozásában az általa vezetett **bíróság** (törvényszéki elnök esetén ideértve a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságokat is), a **csoportvezető** vonatkozásában az általa vezetett **csoport**, a **tanácselnök** vonatkozásában a vezetett **bírói tanács** veendő figyelembe a Bjt. 41.§ szerinti együttalkalmazási tilalom szempontjából, és tekintendő vezetett bíróságnak, illetve szervezeti egységnek. (A **helyettesek** megítélése természetesen az elnökhöz, kollégiumvezetőhöz, vagy csoportvezetőhöz **igazodik**.)

A **kollégiumvezető** tekintetében ugyanakkor **nem alakult ki egységes álláspont** a bizottságon belül.

Abban **egyetértettek** a bizottság tagjai, hogy a kollégiumvezető vonatkozásában a **vezetett szervezeti egységként kizárólag az adott szakági vagy összevont kollégium** vehetőszámításba.

Vitás maradt, és ezért az **OBT döntésére vár** azonban az az elvi jelentőségű kérdés, hogy a **törvényszéki kollégiumvezető** esetén értelmezhető-e **kiterjesztően a kollégium fogalma, beleértendő-e** az adott szakág területén (is) ítélkező, de **kollégiumi taggá nem választott járásbírósági bírók**.

- Az egyik álláspont szerint a **Bsz. 154.§ (5) bekezdése** pontosan meghatározza azt, hogy **kikből áll a törvényszéken működő kollégium**. Ezen rendelkezésből következően a kollégiumnak **az adott szakágban működő, de kollégiumi taggá nem választott járásbírósági bírák nem tagjai**. A bizottságban kialakult ezen álláspont szerint a Bsz. fenti rendelkezése **a kollégium összetételét pontosan, a kollégiumi tagok körét taxatív** módon meghatározza, ezért azt **kiterjesztő módon értelmezni nem lehet**. Ezen vélemény szerint így tehát **nem áll fenn összeférhetlenségi helyzet** a törvényszéki **kollégiumvezető** és az **adott szakágban** ítélkező, de **kollégiumi tagsággal nem rendelkező hozzátartozója között**.
- A másik álláspont szerint ugyan helytálló az az érvelés, hogy a Bsz. 154.§ a kollégium összetételét pontosan meghatározza, de a **kollégiumnak** – és ebből

következően a **kollégiumvezetőnek** is – vannak úgy a Bszi., mint az adott törvényszék **SzMSz-e alapján olyan feladatai, hatáskörei**, melyek nem csak a kollégiumi tagokat, de a **kollégiumi tagsággal nem rendelkező járásbírói bírósági bírakat is jelentősen érintik**. Kiemelendők pl. a **bírák szakmai értékelésével**, illetve a tanácselnöki feljegyzésekkel kapcsolatos feladatok. Ezen kollégiumvezetői feladatkörök pedig olyan, ugyan szakmai jellegű, de **hierarchikus viszonyt eredményeznek** a törvényszéki kollégiumvezető és a kollégiumi tagsággal nem rendelkező járásbírák között, mely esetében az **összeférhetetlenség általános, elvi kimondása is indokolt**. A Bszi. 154.§ (5) bekezdése ezért ezen vélemény szerint – az együttalkalmazási tilalom szempontjából – **kiterjesztően értelmezendő**.

Összességében ugyanakkor **nem áll fenn összeférhetetlenség a kollégiumvezető és az eltérő ügyszakban ítélkező hozzátartozója között**. Igaz ez akkor is, ha egyébként **mindketten bírósági vezetők**. Igaz ez természetesen a **csoportvezetőre** és a tőle eltérő ügyszakban, vagy azonos ügyszakban de más csoportban ítélkező hozzátartozójára is. **Nem változtat mindezen az a helyzet sem, ha a vezető**, adott esetben pl. a kollégiumvezető, helyettesítés vagy egyéb címen jellemzően a Szervezeti és Működési Szabályzat **alapján az egész bíróságot illetően láthat el igazgatási teendőket**.

A bizottság álláspontja szerint az összeférhetetlenségi szabályok szempontjából a törvényi rendelkezések fentieknél **kiterjesztőbb értelmezése nem elfogadható**, az adott esetben a **jogalkotói célon messze túlmutató következményekre** vezethetne.

- Ezen értelmezés mellett **okafogyottá** válnak azok a **kritikai észrevételek** is, melyek a felülvizsgált határozat **4. pontját** érték, hiszen ha mindkét érintett bírósági vezető, közöttük összeférhetlenségi helyzet csak akkor áll elő, ha **mindketten az egyik érintett által vezetett bíróságon, vagy szervezeti egységben működnek**. Ez esetben ugyanakkor az összeférhetetlenség szigorúbb vizsgálata szükséges, és a **felmentés** megadása a bírósági vezetés pártatlanságának biztosítása érdekében a **szolgálati érdekre hivatkozással sem indokolható**.

Kivételt kell képezzen ugyanakkor a bizottság által elfogadott álláspont szerint azon eset, ha az egyik érintett vezető **tanácselnök**. A tanácselnök a Bszi. szerint ugyan bírósági vezető, de ezen minőségében lényegében a legkisebb szervezeti egységet, a bírói tanácsot vezeti. Hatásköre, feladatai alapján az együttalkalmazási tilalom alóli felmentés szempontjából (ha mindkét érintett vezető) indokolatlan az egyszerű beosztott bírótól eltérően kezelni, és esetében a **felmentés megadásának lehetőségét elvi szinten kizárni**. A bizottság véleménye szerint ezért a felülvizsgált határozat 4. pontját csupán annyiban kell módosítani, hogy az általános szabály alól kivételt kell biztosítani azon esetre, ha az egyik érintett tanácselnök.

- Indokoltnak látja a bizottság annak rögzítését is, hogy valamely érintett **tartós távolléte** – pl. gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság – alatt tényleges bírói működés hiányában **összeférhetetlenség nem áll fenn**.
- A bizottság – egyetértve az OBH elnöke által megfogalmazottakkal – indokoltnak látja annak **rögzítését**, hogy a felmentés iránti kérelmet **milyen úton, milyen mellékeletekkel** kell előterjeszteni az OBT-hez. Ezzel elkerülhetők a hiányzó iratok, adatok miatti esetleges hiánypótlások.

- A bizottságon belül azonban **nem alakult ki egységes álláspont** arról, hogy a kérelmekhez **szükséges-e** az érintett bíróság **SzMSz**-ét mellékelni avagy sem, ezért erről a kérdésről az OBT-nek kell állást foglalnia.
- Nem alakult ki a bizottságon belül egységes álláspont arról sem, hogy **a felmentés maximális tartamának elvi rögzítése** változatlanul szükséges-e, avagy az mellőzhető. Ha rögzíteni indokolt, úgy hány évben. (Megjegyzendő, a beérkezett észrevételek többségükben e körben nem tartanak indokoltnak jelentős enyhítést a szabályozáson.) Erről szintén az OBT-nek kell állást foglalnia.
  - az egyik álláspont szerint – és erre több észrevétel is utalt – annak **nincs jogszabályi alapja, hogy a felmentés időtartamát előre korlátozza** az OBT, hiszen az megadható lehetne a vezetői kinevezés teljes időtartamára is. Ugyanakkor **nincs akadálya** annak, hogy az OBT **általában azonos** – akár 2 éves – időtartamra adja meg a felmentését akkor is, ha ez nincs a határozatában előre maximálva. A határozatban rögzített időbeli korláttal bizonyos helyzetekre **szükségtelenül korlátozza magát az OBT** akkor is, amikor a hosszabb idejű felmentés indokolt lenne.
  - a másik álláspont szerint a **kiszámíthatóság és az átlátható döntéshozatal** követelményének felel meg, ha ilyen **időtartamot előre meghatároz** az OBT.
- A felülvizsgált határozat **5. pontjában** foglalt **szempontrendszerből** a bizottság **javasolja mellőzni az SzMSz szerinti feladatokra utalást**, tekintettel arra, hogy az SzMSz **gyorsan** – anélkül is, hogy az az OBT tudomására jutna - **változhat**, így a felmentés megadása szempontjából nem lehet jelentősége. Az SzMSz gyakran – a helyettesítés lehetőségének érdekében - **minden lehetséges feladatra rendelkezik** egy vezető tekintetében, mely **hatásköröket soha nem fog gyakorolni** az érintett vezető, és nem is szükségszerű, hogy gyakoroljon. Éppen fordítva: **egy meglévő összeférhetetlen helyzethez kell igazítani a helyettesítés rendjét** és akként **szabályozni** az SzMSz-ben. Vizsgálni kell azonban azt, hogy az érintett bírósági vezető gyakorol-e **munkáltatói jogköröket**, ha igen milyen jellegűeket.

Az e pontban foglaltak további részletezését a bizottság nem tartotta célravezetőnek, a további – objektív – részletezés már-már lehetetlen.

Nem javasolja a bizottság az **összbírói értekezlet véleményének a szempontok közé** emelését az ezirányú javaslat ellenére sem, mivel egyrészt **nem minden vezetői pályázatról nyilvánít véleményt az összbírói értekezlet**, másrészt amennyiben nem a vezetői kinevezés miatt, hanem időben azt követően áll elő az összeférhetetlenség, véleményező testületi álláspont egyáltalán **nem áll rendelkezésre vagy az évekkel korábbi**.

Tekintettel arra, hogy a javasolt módosítások a 22/2012. (V. 21.) OBT határozatot nem csak tartalmában érintik több ponton, de szerkezetében is, a bizottság annak hatályon kívül helyezésére, és a bírósági vezetők és a bírók között felmerült összeférhetetlenség alóli felmentés szempontjairól új, egységes szerkezetű határozat meghozatalára tesz javaslatot.

Határozati javaslat I.

Az Országos Bírói Tanács a bírósági vezetők és a bírók, illetőleg igazságügyi alkalmazottak között felmerült összeférhetetlenség alóli felmentés szempontjairól szóló 22/2012. (V.21.) OBt határozatot hatályon kívül helyezi.

Határozati javaslat II.

..... /2021. (.....) OBt határozat

a bírósági vezetők és a bírók között felmerült összeférhetetlenség alóli felmentés szempontjairól

Az Országos Bírói Tanács a Bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló CLXI. tv. (Bsz.) 103.§ (3) bekezdésének h) pontjában biztosított jogkörében eljárva a bírósági vezető és bíró között felmerült összeférhetetlenség alóli felmentés iránti kérelmek elbírálása során alábbiakat tekinti irányadónak:

1. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. tv. (Bjt.) 41.§ alkalmazásában a vezető által vezetett – és így az együttalkalmazási tilalommal érintett - bíróság vagy szervezeti egység:

a) változat:

- a bíróság elnöke és elnökhelyettese vonatkozásában az érintett bíróság (Kúria, ítélőtábla, törvényszék, járásbíróság és kerületi bíróság),
- kollégiumvezető és kollégiumvezető-helyettes vonatkozásában az érintett szakági kollégium, illetve összevont kollégium – **törvényszéki kollégiumvezető és kollégiumvezető-helyettes esetén beleértve törvényszék illetékességi területén az érintett szakágban (is) szolgálatot teljesítő, de kollégiumi tagsággal nem rendelkező járásbírósági bírákat is,**
- csoportvezető és csoportvezető-helyettes vonatkozásában az érintett csoport;
- tanácselnök vonatkozásában a tanácselnök által vezetett bírói tanács.

b) változat:

- a bíróság elnöke és elnökhelyettese vonatkozásában az érintett bíróság (Kúria, Ítélőtábla, Törvényszék, Járásbíróság és Kerületi bíróság – a továbbiakban együtt: járásbíróság),
- kollégiumvezető és kollégiumvezető-helyettes vonatkozásában az érintett szakági kollégium, illetve összevont kollégium,

- csoportvezető és csoportvezető-helyettes vonatkozásában az érintett csoport;
  - tanácselnök vonatkozásában a tanácselnök által vezetett bírói tanács.
2. Tartós távollét időtartama alatt – tényleges bírói működés hiányában – összeférhetlenségi helyzet nem áll fenn.
3. a) változat:
Az együttalkalmazási tilalom alól csak kivételes esetben, a szolgálati érdekre figyelemmel, **legfeljebb 2 évre** adható felmentés abban az esetben, ha az adott vezetői állás más módon nem tölthető be.
- b) változat:
Az együttalkalmazási tilalom alól csak kivételes esetben, a szolgálati érdekre figyelemmel adható felmentés abban az esetben, ha az adott vezetői állás más módon nem tölthető be.
4. A felmentés iránti kérelmet a szolgálati út betartásával kell előterjeszteni az Országos Bírói Tanácshoz. A kérelemhez mellékelni kell:
- a) változat:
- az érintett bírók kérelmét,
  - az érintett bíróságon vagy szervezeti egységben a kérelem benyújtásának idején ténylegesen fennálló bírói létszámára vonatkozó adatokat,
  - **az érintett bíróság Szervezeti és Működési Szabályzatát**
  - a kérelemmel érintett vezető vonatkozásában a Bszi. 128.§ (2)-(5) bekezdése alapján kinevezési jogkört gyakorló személy nyilatkozatát a kérelemben foglaltakról.
- b) változat:
- az érintett bírók kérelmét,
  - az érintett bíróságon vagy szervezeti egységben a kérelem benyújtásának idején ténylegesen fennálló bírói létszámára vonatkozó adatokat,
  - a kérelemmel érintett vezető vonatkozásában a Bszi. 128.§ (2)-(5) bekezdése alapján kinevezési jogkört gyakorló személy nyilatkozatát a kérelemben foglaltakról.
5. Szolgálati érdekre hivatkozással sem indokolható az együttalkalmazási tilalom alóli felmentés akkor, ha az érintettek mindketten bírósági vezetők, kivéve, ha az egyik kérelmező tanácselnök.
6. Az Országos Bírói Tanács a kérelemről az összes körülmény együttes mérlegelésével - különösen az alábbiak vizsgálata alapján – dönt:
- az összeférhetlenséggel érintett bírósági vezető milyen tisztséget tölt be,
  - a vezető gyakorol-e munkáltatói jogköröket, ha igen milyen jellegűeket,
  - az adott bíróságon, illetve szervezeti egységben van-e a vezetőnek helyettese,
  - a bíróság, illetve szervezeti egység milyen létszámú.

Zalaegerszeg, 2020. december 17.

dr. Gaider Bálint
a bizottság elnöke

dr. Hilbert Edit
a bizottság tagja

dr. Csontos Katalin
a bizottság tagja